

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Yttrande

Datum
2024-02-19

Ärendebeteckning
Dnr:706-430-2024

Regeringskansliet, Försvarsdepartementet

Remissvar promemoria Explosiva varor- ett nationellt tillståndsregister och kriminalisering av förstadier till brott mot tillståndsplikten.

Er beteckning: Fö2023/01534

Sammanfattning

Länsstyrelsen i Uppsala län (fortsättningsvis Länsstyrelsen) ställer sig positiv till förslaget om ett nationellt tillståndsregister hos MSB. Angående förslaget om kriminalisering av förstadier till brott mot tillståndsplikten bedömer Länsstyrelsen att utredningens resonemang inte är utförligt nog avseende ökad risk för nyrekrytering av barn och unga till organiserad brottslighet. De förslag som inte kommenteras i remissvaret har Länsstyrelsen inga synpunkter på.

Nya undersökningar som bör beaktas

Barn och unga i kriminella nätverk. En studie av inträde, brott, villkor och utträde. Rapport 2023:13, Brottsförebyggande rådet.

Avsnitt 4.5.4: Förslag om att försök, förberedelse och stämpling till grovt och synnerligen grovt brott mot tillståndsplikten för explosiva varor ska kriminaliseras.

Som ett huvudskäl för kriminalisering hänvisar utredningen till att det i förarbetet till nuvarande vapenlagen konstaterades att den organiserade brottsligheten är en av rättssamhällets största utmaningar och att det därför är viktigt att de straffrättsliga verktygen är ändamålsenliga (prop. 2015/16:113 s. 1). Vidare fastställs att ett utmärkande drag för den organiserade brottsligheten är att den är välplanerad och beroende av att flera personer är delaktiga som mellanhänder. Kriminalisering av försök, förberedelse och stämpling till brott är därför av särskild betydelse för att motverka sådan brottslighet¹. Länsstyrelsen är enig med ovanstående.

Länsstyrelsen anser emellertid att förslaget inte föregås av ett tillräckligt utförligt resonemang kring att barn och unga riskerar att tvingas in i organiserad brottslighet som en följd av lagstiftningen.

¹ Explosiva varor – ett nationellt tillståndsregister och kriminalisering av förstadier till brott mot tillståndsplikten, sid.52

Gällande misstanke om försök och förberedelse till brott i form av utlåning och överlåtelse av vapen visar de senaste årens statistik ingen minskning varken bland unga eller äldre², samtidigt som upplärningsprocenten för vapenbrott totalt sett minskar.³ En bieffekt av vapenlagen är emellertid att allt fler unga, 15–20 år, delges misstanke om vapeninnehav.⁴ Det är därför angeläget att utreda vapenlagens effekter vidare och att säkerställa att lagförslaget om explosiva varor inte innebär ett ökat incitament för äldre kriminella att påtvinga barn och unga att införskaffa, tillverka, förmedla eller förvara dessa varor. En tidig debutålder i kriminalitet innebär en ökad risk för ett liv i fortsatt kriminalitet och sämre livskvalitet för individen, lidande för anhöriga, lidande för brottsoffer och höga kostnader för samhället. Mot bakgrund av ovanstående bedömer Länsstyrelsen att effekterna av lagförslaget, om att försök, förberedelse och stämpling till grovt och synnerligen grovt brott mot tillståndsplikten för explosiva varor, behöver tydliggöras och eventuellt utredas ytterligare. Detta för att säkerställa att kriminaliseringen inte motverkar sitt syfte på så sätt att fler barn och unga riskerar att utnyttjas och rekryteras till organiserad brottslighet.

Ärendets beredning

Beslut i detta ärende har fattats av landshövding Stefan Attefall med handläggare Anton Fahlgren som föredragande.

I den slutliga handläggningen har även länsråd Cecilia Magnusson, avdelningschef Kristina Jansson samt enhetschef Tony Engström deltagit.

Denna handling är godkänd i länsstyrelsens digitala handläggningssystem och saknar därför namnunderskrift.

² [10La_mp_samtliga.xlsx \(live.com\)](#), Brottsförebyggande rådet, hämtad 2024-02-02

³ [Vapenbrott - Brottsförebyggande rådet \(bra.se\)](#), Brottsförebyggande rådet, hämtad 2024-02-02

⁴ [10La_mp_samtliga.xlsx \(live.com\)](#), Brottsförebyggande rådet, hämtad 2024-02-02